

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnem meseca oktobra začne „Sl. Gosp.“ četrto ali zadnje četrtletje. Komur je toraj s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga uljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Sl. Gosp.“ 80 kr.

Naročnina pošlje se najlaglje s poštno nakaznico upravištvu „Sl. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Upravištvo.

Družba sv. Cirila in Metoda — kaj je to?

V poduk slovenskemu ljudstvu.

I. Zakaj smo ustanovili družbo sv. Cirila in Metoda?

Leta 1880 je prišlo iz Rima pismo, karkoršnega že celih 1000 let nismo dobili od tam. V tem pismu nas opominja poglavar sv. katoliške cerkve Leon XIII., naj nikar ne pozabljamo največjih dobrotnikov svojih sv. Cirila in Metoda, onih dveh izvoljencev božjih ki sta naše dede pripeljala k spoznanju resnice. Glas sv. očeta je našel radosten odmev povsod, koder koli stanuje slovenski rod. „Sv. Ciril in Metod, prosita za nas!“ klicalo je naše ljudstvo po slovenskih cerkvah zlasti l. 1885, ko je 6. dan aprila minolo ravno 1000 let, odkar se je preselil v večnost sv. Metod. Tedaj smo se živo spominjali težavnih bojev, ki sta jih imela sv. brata za vpeljavo sv. evangelija in slovenskega jezika. Spominjali smo se, kako lepo sta dokazala v Rimu pred papežem čisto, nepopačeno vero ter naši prelepi materni besedi pridobila pravico, da se smé opravljati v nji služba božja. Ta prednost slovenskega jezika je pa hudo pekla Nemce. Pestili, preganjali, zapirali, obrekovali so častitljivega apostola Metoda; po ječah vlačili, mučili in izganjali so učence njegove. Oskrunili so naše staro ime: Sloveni, in so rekli, da „Sloven“ pomenja sužnjega človeka. Trdno so sklenili, da hočejo, čem prej bo mo-

goče, zatreti slovenski jezik in Slovence prenarediti v Nemce. Žali Bog, da se jim je to po mnogih krajih posrečilo. Pred 1000 leti namreč je imel naš rod trikrat toliko sveta v lasti, kakor ga ima zdaj. Takrat so stanovali Slovenci od jadranskega morja t. j. od Trsta do Istre pa tje do Donove in visoko gori v Tirolu. Najiminitnejša slovenska dežela je bila Koroška. Tam so še pred 600 leti tako čislali naš jezik, da so prisegali v njem koroški vojvode, ko so zasedali prestol na Gospeševskem polju. Dandanes pa se ravno na Koroškem najhujše godi našemu jeziku. Vasi, ki so bile pred 50 leti čisto slovenske, so zdaj že nemške. Zaslupljenci, ki zatajujejo slovensko mater, zamestavajo večjidel tudi katoliško vero. Šole so vse nemške. Otroci slovenskih staršev morajo hoditi vanje po 8 let in ko jih zapusté, ne znajo niti nemški niti slovenski. Ne znajo brati katekizma, ne mašnih bukev, ne knjig družbe sv. Mohorja.

Ne veliko boljše je na Štajerskem. Zagrizeni sovražniki našega rodu po teh dveh deželah kar divjajo zoper vse, kar je slovenskega. Najrajši bi, da bi se Slovenci po Koroškem in Štajerskem čez noč spremili v Nemce ter ž njimi vred psovali staro, od očetov podedovano katoliško vero in častitljivi slovenski jezik.

Slabo se nam godi tudi na južni meji. Po Istri, po Trstu in po Goriškem rujejo zoper nas Lahi in Lahoni (t. j. rojeni Slovenci, ki pa so prestopili k Lahom in zaničujejo slovensko materno besedo.) Oni nam povsod usiljujejo svoj laški jezik. Na vso moč jih jezi, da je toliko naših ljudij na Primorskem. Veliko je takih med njimi, ki bi radi Trst, Istro, Goriško in celo Kranjsko izdali pod oblast laškega kralja. Njim je Garibaldi največji junak; najsrečnejša država, prava obljubljená dežela pa laško kraljestvo, ki je že toliko vojská prizadejalo našemu cesarstvu. Da Lahi niso prijazni naši sv. katoliški cerkvi, razvidite lahko iz tega, kako grdo ravnaajo s sv. očetom v Rimu.

Taki so naši nasprotniki! Ali ne poznate jih še do dobrega. Zadnji čas so se lotili najdražjega, kar imamo — slovenske mladine. Oni vedó, da otroci slovenskih delalcev ne morejo biti po dnevi pri starših, ker ti se morajo z delom ukvarjati, zato so jeli napravljati otroške vrtove in zabavišča t. j. take naprave, kjer so taki zapuščeni otroci čez dan hranjeni pa tudi podučevani, da se okoli ne potepajo in da ne delajo nadloge staršem. Ko malo odrastejo, zvbijo jih v svoje šole, kupujejo jim bukve, obleko, obutev, dajejo jim hrano.

Po tem takem so to veliki dobrotniki slovenskih otrok — porečete. Potrpite malo! Ni vse zlato, kar se sveti. Vsi ti darovi so goljufivi. To je nastavljena past. Va-njo lové ubogo slovensko mladino. V takih nemških in laških otročjih vrtovih in šolah rujejo ti navidezni dobrotniki in prijatelji slovenskim otrokom iz srca ljubezen do vsega, kar je dobrega, domačega; zaduše jim kali sv. vere, katere je zasejala skrbna slovenska mati v otroško dušo; privajajo jih na to, da se začno sramovati milega maternege jezika ter ga celó zaničevati in sovražiti. Naši sovražniki so ustanovili cela društva — pravijo jim: šulferajni — katera vodi geslo: Potujčimo Slovencem otroke! Ukrádimo slovenski deci iz srca ljubezen do sv. vere in do slovenskega jezika, potem se mora zgruditi ta trdovratni slovenski narod v grob!

Učimo se od sovražnikov! — rekli so lani nekteri slovenski možje. Ne polagajmo rok križem! Ustanovimo si tudi mi družbo, ki bo izpodbijala pogubne naklepe poprej imenovanih nemških in laških društev ter si na vso moč prizadevala, da se ohrani našim otrokom prava Kristusova vera in stari, častitljivi slovenski jezik. Novo družbo so krstili na ime sv. Cirila in Metoda, rekoč:

Slovinci! za kar sta sv. apostola naša delala in trpela, za to delajmo, za to živimo in se poganjajmo tudi mi! Za Boga in za blagor slovenskega naroda sta gorela sv. Ciril in Metod. Za Boga in za jezik slovenski sta vnela mladino. Nji sta ustanovila slovenske šole. Ona sta prvoučitelja slovenska. Isti prelepi namen, kakoršnega sta pred 1000 leti imela sv. apostola, spolnjuh dandanes družba sv. Cirila in Metoda. Ona naj varuje slovensko mladino, da zvesta ostane Bogu in jeziku slovenskemu!

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

O zastrupljenju škodljivih mrčesov.

(Konec.)

4. Ličinke in mrčes v ranah in votlinah drevesnih. Pritlično drevo in več visokih dreves v nekem vrtu je imelo rane na

3—4 centimetre široke, ki so jih bile krvne uši napravile. Te rane so se opetno z gori naznanjenim strupom zoper kislobinega črva, deloma pa tudi z neko zmesijo iz kreosota izškropile. Po treh letih so se bile nekatere teh ran ali popolnoma zacelile, druge pa večidel ozdravljene.

Pri starejših in mlajših jablanih in slivah so se našle velike, deloma noter v notrajne dele dreves segajoče rane in votline. Ko se je v te votline strup zoper kislobinega črva nabrizgal, je prišlo cele trope stanog iz njih. Nekatero teh votlin je poprej brez dvombe tako imenovani vrbovi vrtar naredil bil, druge so po drugih raznih vzrokih nastale. Da so pa neštevilne stanoge, ki so po njih živele, v njihovo razširjevanje tudi svoje pripomogle, je brezdvombeno. Da je pa ta mrčes vsaj bil zdržek, da se te votline niso mogle zarasti je gotovo. Strup zoper kislobinega črva za pokončanje stanog ni zadosti močen. Če se strup vbrizgava, se stanoge brž umaknejo, pa se nekoliko časa pozneje iz svojih skrivališč zopet na svoje kraje nazaj povrnejo. V naslednjem naznanjeni strup stanoge vsaj deloma pomori in provzročí, da za delj časa na svoje prejšnje prostore nazaj ne pridejo. Vzame se 30 gramov mazljivega mijila in se v malo vode v 1 $\frac{1}{2}$ decilitru raztopi s 25 gramov ali 30 kubičnih centimetrov patočnega olja in 20 gramov rujava sivega kreosota dobro pomeša in potem z deževnico ali sicer z mehko vodo stanjša. Zgoščena kreosotova zmes se za petkrat stanjša. Vse stare rane po drevescih, naj že izvirajo odtod ali odtod, bi se morale od časa do časa s to kreosotovo zmesijo izškropiti; kajti v vsakem primerljaju mrčes in glive mnogo pripomorejo, da nahajajoče se rane ne zarastejo, ampak se še celo razširjajo. Ta kreosotova zmes pa služi dobro v pokončevanje ne le mrčesja, ampak tudi gliv.

Za pokončanje kislobinih črvov in za vbrizgavanje se rabijo najbolje podobne ali več škropilnice, kakoršne imajo za mazanje šivalnih strojev. Opomniti je treba, da se mora škropilnica pri porabi vedno tako držati, da je konec cevi navzdol obrnjen.

5. Nekatero ličinke in kuke (vrbovi vrtar, lubadar) narejajo votline na razne strani v debela sadnih dreves in zato se te kuke same in tudi drugi mrčes, ki se po takih votlinah nabira in potika od vbrizganega strupa ne doseže. V take votline pa se napeha pavole, ki se je v žveplenem ogljencu napajala in se ljuknja potem z ilom zamaže. Tako s časom ves mrčes v votlini konec vzame.

Sejmovi. Dne 2. oktobra v Arvežu, na Dobrni, v Dolu, v Konjicah, pri sv. Heleni. Dne 4. oktobra v Jurkloštru, v Žalcu, pri sv.

Lenartu v Slov. goricah. Dne 5. oktobra v Artičah in dne 6. oktobra v Pišecah.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cerkvena razstava.)

Družba za vedno čiščenje presv. Rešnjega Telesa obstoji v naši škofiji sedaj že 6. leto. Vsako leto kaže se lepšo, plodnišo, izlasti. kar se tiče cerkvenih oblačil, ki jih izdeluje. Razstave, ki jih napravlja vsako leto, dajo ji lepo spričevalo napredka. Razstava zadnje nedelje sklenila je 5. leto družbe in to po vsem družbi na pohvalo. Načelnik družbe, veleč. g. stolni korar, Lavrencij Herg, so v pričo Njih ekscelencije, mil. knezoškofa, stolnega dekana, večih stolnih korarjev, duhovnikov, mestnih gospá in gospic razstavo točno ob 11. uri odprli ter v svojem nemškem in slovenskem nagovoru izgodovino družbe in prigodke tega leta lepo razložili, po tem pa so se zahvalili Njih ekscelenciji za milostljivo podporo, odboru, izlasti še gospej predsednici A. Eichler, gosposdičinama M. Schmiderer in Terezi Pöschel za njih žrtvovalno sodelovanje. Njih ekscelencija pa so izrekli na to velezasluženemu načelniku družbe in celemu odboru, pa tudi vsem dobrotnikom družbe, kar jih ima v lav. škofiji, svojo zahvalo ter so pridjali željo, da bi se še za naprej družba lepo razcvitala ter prinašala blagega sadú, kakor se je to že doslej godilo. Razstava sama je bila v obednici duh. semenišča, bila je prav bogata in celo okusno prirejena. Na desni strani in na sredi bili so mašni plašči, spredaj oltarna sprava za sv. blagoslov, na levi strani pa blazinice, albe, koretliji, oblačila za mašne strežčke in več drugih reči. Na nekaterih rečéh je stalo ime izdelalke in na drugih cerkve, v katero so namenjene. Prvih naj omenim gg. Eichler, Pöschel, Schmiderer in drugih, posebno pa še g. Filom. Ragg, ki je skoraj do svoje smrti delala na mašnem plašču. Bog ji je gotovo to ljubezen že povrnil, udje te družbe bodo pa se je, kar so tudi veleč. g. načelnik omenili, v svojih molitvah radi spominjali. Tudi dve dekleti, učenki Emilija Zezulka pa Micika Krajnc ste že vsak svoj mašni plašč izdelali; to je lepo znamenje za njino pobožno, nedolžno srce. Dari pa so prejele vse dekanije naše škofije, vsaka župnija namreč to, česar je prosila in kar ji je družba dati premogla. Ceno vseh stvari je družbino vodstvo stavilo na 1564 fl. in 60 kr., toda v tem ni računilo dela gospá in gosposdičin, le-to pa sega skorej gotovo vsaj do polovice une cene. Bog jim-ga naj povrne!

Od Save. (Nekaj za naše nemškutarje.) Odbor glavnega mesta Štajerskega: Gradec je zadnjič sklenil, da ne bo od zdaj za naprej nobene mestne službe oddajal razun ljudem nemškega naroda. — No, mi Slovenci si

bomo to dobro zapomnili; bomo pač gledati morali, da tudi pri nas ne dobi zaslužka, razun Slovenec. Na dalje si pa tudi mi ne bomo naročevali potrebnih reči, kakor obleke, obutve itd., razun pri poštenih krščanskih Slovencih. Klin s klinom. Pa nekaj družega moram omeniti. Naši velikonemški Slovenci — po domače nemškutarji — nam vedno pridigujejo, kako daleč pač človek lahko pride z nemškim jezikom; kako mu to dobro tekne, če z nemškim jezikom službo dobi pri Nemcih. Jaz bi te velikonemške berače na Spodnjem Štajerskem najrajše poslal v Gradec. Prepričali se bodo da z nemškim jezikom in s svojim denarjem že pridejo do nemškega Gradca; toda vsled zgoraj navedenega občinskega sklepa v Gradcu ne dobijo več nobene službe. Kaj jim je toraj storiti! Slovenci teh narodnih odpadnikov ne marajo, Nemci jim pa tudi zaslužka več dati nočejo, če se še toliko štulijo med „tajčarje“. Res škoda za te nemškutarske spake, ako gladú počepajo na svoji „rajži“ v nemške dežele! Pa prav se jim godi! Naj bi bili ostali pametni in pošteni Slovenci! Naša dežela je rodovitna dovolj, da vse naše rojake lahko preživi. Delavnim Slovencem ni treba dela iskati po nemških deželah; kaj nam toraj v enomer trobite na ušesa, naj se le nemščine učimo, češ, potem bomo lažje shajali na Nemškem? Pojdite s svojo nemščino na Nemško le vi, nemškutarji, če se vam ljubi, da vas Nemci s posmehom zopet nãženejo v slovensko deželo nazaj!

Iz Žič. (Potreben odgovor.) Osupnil nas je zadnji dopis iz Žič z dne 2. septembra, v zadevi občinskih volitev, sej in uradovanja. Da pa Vaši bralci izvedó resnico, naj jim služijo te-le vrste. Dopisnik pravi, da se vsak boji v Žičah obč. odbornik biti, a jaz ga prosim, da nam imenuje tiste može ali vsaj enega v vseh dobah volitev, ki bi se branil pri nas odbornik biti. Na robe, mi imamo može, s katerimi se smemo ponašati, dva izmed njih sta zaporedom že 25 in pet drugih po 12 let v našem odboru. Takih je pač veliko, ki hrepenijo pri nas odborniki biti in ko na to vrsto ne dospejo, togotijo se nad volilci ter jih pisano gledajo. To je vzrok, da volilci od volitve izostajajo, ker se bojijo zamere. Naša obč. volitev pa je, hvala Bogu, letos dobro izšla, imamo odbornike same narodnjake in je nekaj liberalnih privržencev odbor zapustilo. Toda tudi vsi dosedanji odborniki so bili, kar se tiče zločnosti in mirú, pri vseh sejah le hvalevredni in ga v mnogoletni dobi ni bilo, da bi nam bil kje kako mir kalil. Dopisnik lahko, ako je pri nas, pregleda naše občinske račune in sejine zapisnike, v njih se bo o delovanju prepričal. Iz njih bode tudi izpoznal, kdo je gospodaril celo do novejše dobe večjidel le s 15% obč. doklade, kdo vredil zapuščena obč. zemljišča,

kdo jih spravil v najem, posadil travnik in pašnik s sadnim, občinski gozd pa s smrekovim drevjem, kdo priboril 20 oralov občinskega gozda, da ni bilo potrebe kaj za nj šteti, preskrbel plačilo za novo šolo in za nov živinski hlev farovski in mnogo drugega. To se pač ne pravi lahko, da „večidel prazno slamo mlatijo.“ Vprašal bi ga še na dalje, v kaki razmeri je Žiška občina v prejšnjem času pod prejšnjimi župani tičala? Od kraja do konca je bila podvržena liberalcem. Tudi v tem mora nam priznati, kdo jo je vzbudil k narodnemu duhu, kdo jo vodil, da smo zdaj v deželni in državni zbor poslance narodno volili. Besedi „ausschuss“ in „gemeinderath“ sedanji obč. zastop ne rabi, marveč marsikateri bi pri nas še ne vedel besed: odbornik in svetovalec, ko bi se jih od občinskega predstojništva ne bil naučil. Na zadnje še pravi dopisnik, da hoče neka ženska, ki si je pred kratkim v Žičah posestvice kupila, s pomočjo svetovalca občinske doklade nalagati in občino „vižati“. Te zvite besede pa težko razumem. Priletna, boguslužna ženska, ki si je pred kratkim posestvice v Žičah kupila, je skrbela, da se je pripravila tukajšnji cerkvi maja, ki se rabi o procesijah. Cerkvenik je pobiral od hiše do hiše po župniji prostovoljne darove v denarjih, kakor so bili č. g. župnik prejšnjo nedeljo v cerkvi naznanili. Za to je sama obilo darovala; ker pa je videla, da je še 15 goldinarjev manjkalo, prosila je svetovalca občinskega, naj ji posodi denar. leta je tudi iz lastnega žepa to storil. Lehko torej vprašam g. dopisnika, kaj namerava, da ga veseli vtikati se tudi v reči, ki čast božjo in cerkev zadevajo, to pa še z neresnico. Pri občini pa o maji še ni nikdo le besede črhnil.

Janez Gosak, župan.

Iz Špitaliča (Stoletnica Špitališke župnije.) Minolo je že več nego sto let, kar je porušen Zajčki samostan, nekedaj daleč sloveči „Zajekloster“; kamenite gole stene, neme priče slavne prostosti, kažejo popotniku, „kde samostan leži“. Ko so menihi, kartuzijanci v belih haljah, morali oditi iz tihih celic ter zapustiti blagodejno delovanje svoje, ustanovila se je župnija Špitališka z župnijsko cerkvijo, Mariji Devici posvečeno, v sredi ozke, prijazne dolinice, sv. Janža imenovane. — V tem skritem dolu delovalo je v teku jednega stoletja precejšnje število č. gg. župnikov v dušni in telesni blagor zagorskih dobrih župljanov, ki so dohajali v vseh potrebah k svojim dušnim pastirjem, ter se zatekali z zaupanjem in otroško udanostjo k svoji mili, najboljši Materi. Radi tega smo vsi radostno pozdravili veselo vest, da se ima letos — ko je ob enem sv. leto — obhajati stoletnica Špitališke župnije, da se zahvalimo premili Materi svoji za varstvo in preobilne milosti, katere smo prejeli od

Boga po vsemogočni njeni prošnji. V to svrho trebalo je obleči svetišče Marijino v novo praznično opravo, da se more izvanredna slovesnost obhajati sijajno, kolikor je skromnim našim močem mogoče. — Po neumornem prizadetji vrlega g. provizorja Iv. Čagrana oblekla je tudi naša farna cerkev po vsem praznično obleko. — Vže pred prihodom požrtvovalnega gospoda se je ponovila cerkev in popravile so se nove orglje, vsled tega narastlo je precej stroškov. Presvitli cesar in baron Goedel, poslanec naš, pripomogla sta z milodarno roko, da so se stroški večinoma premogli. — Tako je bila cerkvena vsaj po večjem v lepi podobi; a trebalo je še znotranje drobne olepšave; stoprav tukaj skrbel je v prvi vrsti č. g. provizor. Kljubu zaprekam in težavam, ki je ima izvršujoč neustrašeno versko in narodno dolžnost svojo, preskrbel nam je že lani tri krasne podobe predstavljajoče sv. Cirila in Metoda, sv. Alojzija in prelepo podobo roženkranske Matere božje, in letos pripravil je iz milodarov dobrih faranov dragocen mešni plašč, 4 bandera in nebo; veliki oltar kinča 6 novih vlitih svečnikov, krona vsemu pa je nova monštranca, ravnokar k tej svečanosti kupljena, okrašena z žlahnimi kameni. (Konec prih.)

Iz Slatine. (Za žalostjo pride veselje.) Pred dobrim pol letom počil nam je bil tretji zvon. Vsem je bilo žal za-nj. Kaj, ali hočemo od zdaj le z dvema zvonoma zvoniti? Tako smo se vsi pomenkovali. To ne gre, smo rekli, korajža velja. Po darežljivosti vrlih župljanov dala sta se 2 nova zvona vlit. Ko so tedaj ta dva zvona v petek, dne 17. sept. iz Poličan na krasno ovenčanih vozovih med množino veselih spremljevalcev od Tekačovega čez Slatino proti sv. Križu vozili, gromeli so možarci in zbralo se je po poti veliko radostnih gledalcev. To je pa bilo veselje, kakor ga le malo kdo doživi in vsklikalo se je: Mi pač ni žal za krajcarje, katere sem za zvon vložil. V soboto na to so nas pa blagovolili milostljivi knezoškof obiskati. Po vednem streljanju in po velikanskem kresu na Tepehovem bregu pripravljali smo se na nedeljo. Rano mešo obhajali so v nedeljo milostljivi knez in škof in ko so ob pol desetih nova zvona na čast sv. Jožefu in sv. Matiji posvetili, bila je slovesna sv. meša z leviti med godbo in strelom. Duhovnikov je bilo 11, ljudstva pa na tisoče, Štajarcev in Hrvatov. Kaj ne, to je bila cerkvena, krščanska svečanost! Posebno hvalo si na tem mestu zaslužijo naši domači pevci, ki so se pod vodstvom č. g. kaplana Dekortija prav izvrstno izurili ter se v nedeljo pri škofovi in deveti meši prav dobro skazali. Pa tudi drugo ljudstvo je tako ginljivo k Bogu popevalo, da so ga prezvišeni knez dolgo po večernicah v žagradu poslušali. Drugo hvalo

si zaslužijo mladenči in dekleta, ki so vence pleli in ž njimi cerkvo in okoli cerkve postavljene smreke venčali. Največje hvale pa so seveda vredni, ki so kaj za zvonove darovali in med njimi najbolj boter Matija Drogenik in njegova žena Roza, Janez Ogrizek, Jožef Kužner in Jurij Plevčak. Niti Hoisel naš nekdanji slovenski rojak, niti „vahterca“ nas nista ovirala, da si damo novih zvonov vlti. Akoravno je doktorček po celi Slatini od gosta do gosta skakal ter jih za Boga prosil, naj ne dajo nič za našo cerkev, vsa ta njegova ljubezen do cerkve in svojih rojakov — nismo na to ponosni — ni nič pomagala. — Križevljani imamo dva nova zvana. Tudi naprej nam še pomozi Bog!

Iz Celja. (Katoliškemu podpornemu društvu) v Celju za vzdrževanje dekliške šole šolskih sester so nadalje darovali, oziroma letnino plačali p. n. čč. gg.: Matjašič Jur. stolni prošt, Šuta Rup., žup. na Zavrču po 10 gld. — Kragl Mart, žup. na Polju 6 gld. — Hrg Lovro, kan., Ribar Ant., prof., Coca Jern., žup. na Paki, Kržič Ant., kat. v Ljublj., Žolgar Mih., prof. v Celju po 5 gld. — Neimenovan na Vidmu, Gaberc Sim., žup. v Framu, po 4 gld. — Skrbec Mart., vik. v Konjicah, Verk Henr., žup. v Pilštanju, Turnšek Ant., trg. v Nazarjih, Pihler Sim., kapl. v Makolah po 3 gld. — Sijanec Al., kapl. pri Novi cerkvi, Belšak Ant., žup. pri sv. Petru pri Radg., Urek Andr., žup. za Polzeli, Lempl Jak., žup. v Ulimju, Jurčič Jož., žup. v Dramljah, Ivanc Mart., č. kan. v Šmarju, Zmazek Fr., žup. pri sv. Vubanu, Lendovšek Mih., žup. v Makolah, Koren Mat., žup. v Selnici, Rudl Jozefa, Fuchs Franc, dimnikar, Kačič Iv., c. kr. not. v Šoštanju, Krempuš Marj., hiš. Veršec Maks, tajn., Murnik Iv., trg. v Kamniku, Selišek M., krojač, Kameroner Fr., pos., Ostrožnik And., pos. na Teharjih; Šah Lovro, učitelj, Vrečar Mart., pos. na Pečovniku; Majcen Jož., kapl. na Rečici po 2 gld. — Več skupaj: 12 gld, 17 kr. Bog plati vsem!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zadnji petek, dne 24. septembra so odkrili na Dunaju velik spominek viceadmirala Tegetthoffa. Bili so vpricho svitli cesar, cesarjevič s soprogo in več drugih nadvojvodov. Kardinal dr. Gangelbauer je zapel „Te Deum.“ Spomenik je vzelo Dunajsko mesto v svoje varstvo. — Dnes 29. septembra snide se drž. zbor. Ker Taaffe cika zmerom bolj na liberalno stran, liberalci pa ne marajo za-nj, vse ugiblje, kaj počne proti njemu konservativna desnica. Obeta se mu, da grofu tokrat odklenkne. Mi se tega ne nadjamo, zviti grof je bil že večkrat v enakih zanjkah, ali vselej

se je srečno izvil iz njih. — Čehi, izlasti na Moravskem so sila hudi na ministra dr. pl. Gautscha, ker jim ne dovoli ali pa še celó zapre česke gimnazije. Gotovo ga bodo zato v drž. zboru trdo prijeli. Bode le prav. — Kat. šolsko društvo že šteje na Spodnjem Avstrijskem več 2000 udov in ima na Dunaju že dve ljudski šoli v svojih rokah. — Da gre dež. nadzornik ljudskih šol, A. Rožek, v pokoj, gre že delj časa govoric po Gradcu, doslej pa je še samo govoric. Kdo da bi utegnil priti na njegovo mesto, to se še tudi ne zna ali pravi se, da koroški nadzornik dr. Gobanz ali pa predarlski dr. Billek — oba sta liberalca in zato ne maramo verjeti, da je kaj resnice na tej govoric. — Obč. zastop v Prevaljah na Koroškem je imel pametno misel, da je razpisal darila na gade. Doslej so jih že 19 polovili. Na Dholicci pa so imeli dne 16. septembra hudo nevihto in je strela ubila necega posestnika. — Kranjsko je doletela velika izguba po smrti drž. in dež. poslanca Ad. Obreze. Umril je na svojem domu v Cerknici še le 52 let star. Ranjei bil je marljiv in spreten poslanec, izlasti v denarvenih zadevah je njegova beseda veliko veljala. — V Kamniškem okraju so imeli zadnji petek točo in je na jesenskih pridelkih veliko škode. Pri ss. uršulinkah v Ljubljani so odprli otročji vrt za 50 malih otrok. — V Ajdovščini v Primorju imajo res gg. učitelji slov. otroke podučevati v treh jezikih, prvo leto v slovenskem, drugo in tretje v italijanskem, štrto leto pa v nemškem. Ubogi otroci! — V Trstu odpre družba sv. Cirila in Metoda otročji vrt pri sv. Jakobu. Va-nj se sprejmó slov. otroci od 3 do 6 let stari. — Potovalni učitelj za Primorsko, gosp. Perhavec, da-si je sin slov. starišev, zna le malo slovenski, kako bo torej slov. kmetom govoril, da bi ga umeli? — Kolere na Kranjskem ni več, pač pa je še v Trstu, v okolici in po Istri. — Iz Bosne gredó tožbe, da c. kr. uradniki niso kaj pošteni, mi menimo, da na teh tožbah ni resnice in ako je je kakokrat kaj, stori jim pa c. kr. vlada gotovo, kar jim gre. — V Pressburgu so odprli novo, madjarsko gledališče, bil je vpricho minister Tisza sam in so ga, kakor se piše, sicer nemški prebivalci jako lepo vzprejeli. Če je to le resnica!

Vnanje države. V Bolgariji biva sedaj ruski poslanec, baron Kaulbars. Kakor se poroča, terja, naj začasna vlada volitve v veliko sobranje odloži, kolikor more, to pa zato, da se dežela do dobra iztrezni. Po tem takem se torej Rusi bojé, da bi še sedaj sobranje kje ne volilo kneza, ki bi bil Rusom po volji. Kakor se pa sliši, je vlada v tem oprezna. Tudi obležni stan še trpi dalje po vsej deželi. — Med Bolgari in Srbi se sedaj pogaja za to, da se obnovi diplomaška zveza ter pride bojda v Beligrad dr. Straskv ko bolgarski zastopnik

Koga pa pošlje Srbija v Sofijo, še ni dognano. — Rusija misli stopiti s Turčijo v neko zvezo, češ, da ji to najbolj kaže. No mi sodimo, da je taka zveza nemogoča, vsaj za delj časa. — Na rumunskega ministra, dr. Štourdza je uni teden nekdo ustrelil, a na srečo ga ni zadel, sedaj se vrši stroga preiskava in vlada upa, da pride tako večji zaroti na sled. — Nemčija je začutila, da še ima premalo vojakov in zato pomnožuje sedaj topništvo in konjico. Ali sluti bližnjo nevarščino? — Cesar Viljem je imenoval grofa Herberta, sina kneza Bismarka, očetu za namestnika v vseh zunanjih zadevah. — Bavarski namestni vladar, princ Luitpold namerava prihodnji teden prehoditi večja mesta, da se prepriča o njih stanju in mišljenju. — Angleški zbornici je kraljica sklenila s posebnim prestolnim govorom. V njem pravi, da si je Anglija z vsemi vladami prijazna in da torej ni se bati kake vojske. — Predsednik francoske republike, Grevy, je že precej v letih in misli se že sedaj, kdo da mu bode kedaj naslednik. Kolikor se čuje, ima minister Freycinet doslej največ upanja. — V Španiji še ustaje ni konec in kraljica udova biva sedaj v glavnem mestu Madridu. Ljudstvo jo je z navdušenjem pozdravilo, ko se je tje pripeljala. — Italijanski liberalci so v Rimu, v Napolju in še po drugih mestih obhajali spomin dneva, ko so italijanski vojščaki udrl v Rim. V Napolju je prišlo vsled tega do pretepotov, mnogo ljudi so pozaprli. — V Egiptu ostane angleška vojska še naprej in Turčiji ne ostane druga, kakor sprijazniti se z mislijo, da je za-njo Egipt za vselej izgubljena dežela.

Za poduk in kratek čas.

Lurška mati božja.

(Dalje.)

Ko se prebudim, pogledam na uro; na omari je namreč stala lepa, dragocena ura. Manem si oči in manem, glej jo no — ura nima kazalcev. Nehalo se giblje, ura gre, a ne kaže nič. Taka ura pa je res pripraven predmet za juterno premišljevanje. Tako marsikateri človek hodi po svetu, a svojega namena, za katerega ga je ljubi Bog vstvaril, ne doseže. Da-si je ura dragocena, vendar nič ne velja, če ne kaže; takó tudi v visokem stanu, postavim v vzvišenem duhovskem stanu, lahko svoj namen zgrešim. Ura, ki nima kazalcev, je živa podoba negotove smrtne ure. Nehalo se giblje, — človek živi; pa koliko je na uri, taka ura ne pove. Morebiti je že čez poldne, morebiti že gre proti večeru, morebiti bo že skoraj ura bila, ki me bode usmrtila. „Blagor tistim, katere Gospod, kedar pride, najde čujoče.“ Iz tega premišljevanja me prebudi gospod sosed, ki na moja

vrata trka ter me opominja, da je treba odriniti.

Ob petih zjutraj smo se že zopet tirali, tokrat naravnost na jug proti sredozemskemu morju. Vozili smo se zmiraj na desnem bregu Rhone. Na obe strani se je svet vzdigal in videli smo griče, nekoliko višje in bolj kamnite, kakor so naše slovenske gorice. Tukaj je že celo južni svet. Naš kmet ima za hramom vrt, za vodo travnik; tukajšnji ima tam vinograd — celo na planem; pa tudi na breg naslonjene gorice smo videli. Na polju se menjajo krompir, detelja, vinograd itd. Videli smo tudi na ogonu postavim zelje, na vsaki kraj razgona pa red trsja, da je bila podoba, kakor bi bil plot okoli zelnjaka. Kakor imamo mi sadovnjake, tako so tam vrtili polni samih oljk, ali samih murb, ali samih figovih dreves; tudi sem zapazil cele njive sérke in janeža.

Mlatijo tukaj na polji; dva konja, ali dve muli vlečeta kamen, ki je podoben velikemu valeku. Cesar kamen ne zmlati, to popravita dva mlatiča, ki gresta s cepi za konji. Tudi vejajo koj pod milim nebom. Posameznih hiš nič ne vidimo, ampak sama mesta in mestica. Vse hiše so zidane, a prostorne niso, ampak tesne in visoke, enake zidanim žitnim kaštam, kakor se po Slovenskem nahajajo. Skorej vsaka hiša ima nadstropje; ometane hiše niso, in katera je, poveda menda, da je premožna hiša. Zidane so iz samega sivega kamena; opeke ne rabijo.

Ravno zvonijo opoldne, ko v mestu Avignonu vstavimo. To je tedaj tisto mesto, v katerem so nekda — v 14. stoletju — papeži 70 let stolovali, ali, kakor zgodovinarji po pravici pravijo, kjer so papeži 70 let bili v sužnjosti. To pa se je tako-le zgodilo. L. 1305 je bil Klement V. za papeža izvoljen, najbolj zarad tega, ker se je francoski kralj Filip Lepi za-nj poganjal. Klement je izvolil Avignon za svoj sedež, in ker roka roko umiva, moral je tudi papež zdaj v marsikateri reči francoskemu kralju prijenjati. Sedem papežev je v Avignonu stolovalo, in Klement VI. je mesto in grofijo Avignon za 80.000 zlatih gold. kupil, kakor bi papeži menili večno tukaj sedeti. Dokler bi papeževa stolica morala nad narode in osebe vzvišana biti, da ji narodi zaupajo, niso pa se papeži na Francoskem francoskega upljiva mogli obraniti, ampak bolj in bolj so bili od francoske vlade odvisni. To pa je zelo škodilo veljavi papežev besede, ker so drugi narodi vedno mislili, če tudi ni bilo vselej res, da Francozi papežu narekujejo, kar ima zapovedati.

V mesto stopiti ni bilo časa, tedaj pa sem od daleč gledal mogočni grad, kjer so nekda namestniki Kristusovi stanovali. Debele stene gradú so na vrhu zobaste in med zobi se vzdigajo stolpi za straže. Zdaj je v gradu nastala

njen polk vojakov; kjer so nekdanji kardinali hodili v svoji škrlatni obleki, tam zdaj prostaki snažijo svoje rdeče suknje. Kako se pač pod solncem vse spremeni!

Vštric gradú, samo nekoliko višje, stoji stolna cerkev z velikim štirivoglastim stolpom, ki nima strehe, kakor tudi grad ne, ampak na vrhu mu stoji velikanska podoba Matere božje. Legenda pravi, da je tukaj sv. Marta, sestra Lazarjeva, prvo cerkvo sezidala ter se tukaj v neki votlini od korenin in zelišč živila. Bog vé! Meni se avignonski kraj ni dopadel; je pač bolj kamenit svet. Pravijo tudi, da kraj ni zdrav.

Ko so železnega konja napojili in malo podkurili, je koj zopet hotel peljati, in tako je letel, da sem le težko razumel, kar so nek slovenski gospod župnik pripovedovali. Poslušajte! Z nami se pelje, tako so gospod razlagali, troje sester, vse hčeri barona Dalberga na Moravskem. Najmlajša med njimi je baronesa Trezika, gospodičina kakih 20 let stara. Prav ta je bila poldrugo leto mrtudna po celem životu. Zato je letos zdravja iskala na Volovskem, v morskih toplicah, ne daleč od mesta Reke. Zdravniki so trdili, da bi še zamogla ozdraveti, pa dolgo, dolgo ji še bo trpeti. Ko ji zdravniki in kopelj ne pomagajo, začne Trezika pri Bogu in pri Lurški Materi božji pomoči iskati, ker bolenje se je revi tako shujšalo, da se že teden dni v postelji ni več genoti mogla. Letos dne 14. maja začnejo vse tri sestre devetdnevno pobožnost na čast čudodelne Lurške Matere božje. Štrti den novene, t. j. dne 18. maja zvečer jej usmiljena sestra Damijana, ki je bolenici stregla, na desno nogo položi prtič, ki ga je bila v lurški vodi namočila. Eno uro potem je Trezika popolnem zdrava ter se veselo sprehaja, kakor bi nikdar bolena ne bila. Le trije prsti desnice (razven palca) so ostali sključeni, kakor bi Marija hotela na njenem telesu dokaz zapustiti, kakova da je bila deklica prej na celem telesu.

Kmalu so po celem Volovskem izvedeli čudež, ki ga je Lurška Mati božja storila, in ko je bila dne 20. maja zahvalna sv. meša, je bila cerkva polna vernega ljudstva. To je na glas jokalo, ko je videlo Marijinega otroka zdravega po cerkvi iti. Ko so dva dni pozneje tržaški škof prišli birmat, so visoki gospod osebno obiskali ozdravljeno gospodičino ter se ž njo veselili njene sreče. Zdravnik doktor Fonda, ki menda že od svojih mladih let ni več na čudeže verjel, je rekel videvši zdravo baroneso: „Se je pač le čudežek zgodil.“

Med tem, ko so g. župnik to pripovedovali, se dopeljamo v mesto Nimes. Nisem imel pametnega vzroka, da bi ne verjel, kar so gospod pravili; pa v meni tiči kos nevernega Tomaža, in takoj grem iskat baroneso, da iz

lastnih njenih ust poizvem, kar se je zgodilo. Gospodičina je bila celo prijazna, in se ne na veliča zopet in zopet razlagati, kako da jej je Marija pomagala. Pokazala mi je tudi roko, na kateri so trije prsti celo mrtvi, da ne more roke odpreti. Vse tri sestre zdaj z nami romajo v Lourdes, da se tam Mariji za toliki čudež zahvalijo.

V mesteci Lunel zopet postanemo. Ker ljudje pravijo, da tukaj raste najboljši muškatelec, kar jih je, sem si ga pa privoščil steklenico, da si nisem imel denarjev na povrat. Okus je vino imelo po muškatelec, drugače pa je bilo v steklenici več medú kakor vina. Francoz ne trpi čistega vina; če ga malo pomeša in pokuha, precej mu je ložje pri sreč.

(Dalje prih.)

Smešnica 39. Miha: „Kaj se ti je zgodilo, da imaš bulo na čelu?“

Luka: „Pri mlatičih sem gledal in doletel me je cep.“

Miha: „Saj res, cep rad pade, kjer je slama.“ Živkov.

Razne stvari.

(Poroka.) V soboto dne 2. oktobra, bode poroka nadvojvoda Otona z vojvodinjo M. Jozefo v Draždanah. Kakor smo že bili poročali, biva nadvojvoda v Celovcu.

(Bolenišnica.) Štaj. dež. odbor name-rava v Brežicah sezidati novo dež. bolenišnico. Za to se je že blizu tri orale zemlje nakupilo.

(Iz kopališč.) Na Slatini je bilo to poletje 2215 gostov, všteli so tudi č. gg. duhovnike, ki so bili pri duh. vajah.

(Nevolja.) Uredništvo „D. W.“ v Celju je hudo nek trgovec iz Gradca vjezil. In zakaj? Mož išče kupcev za svoje blago, to pa tudi v slov. jeziku. To se zdi „D. W.“ neverjetno, nam pa — pametno.

(Družba sv. Mohorja.) Letošnje knjige družbe sv. Mohorja so gotove in že jih razpošilja odbor svojim poverjenikom. V 6 do 7 tednih imeli jih bodo že vsi v rokah.

(Slov. šolsko društvo.) V nedeljo, dne 26. septembra, so ustanovili v Slov. Gradcu za mesto in okolico podružnico sv. Cirila in Metoda. Podružnica šteje 15 ustanovnikov in nad 80 udov.

(Imenovanje.) Štaj. dež. šolski svet je dosedanjega suplenta za veronauk na nižji gimnaziji v Ptuj, č. g. Ferd. Majcena, imenoval za rednega profesorja.

(Roparji.) Uni roparji, o katerih smo bili v dveh številkah našega lista poročali, da so v Globokem pri Brežicah lansko leto razsajali, bili so zadnji teden pred porotno sodnijo v Celju. Vsi so hudobijo obstali in je eden izmed njih obsojen na vislice.

(Povodenj.) Dežja je zadnji teden obilo bilo in so torej potoki in reke sila narastli. Sem ter tje so prestopili tudi svoje obrežje, tako Pesnica, Dravinja, Savinja in Sava. Znatne škode pa vsled povodnji vendar-le ni bilo.

(Rop.) Pri sv. Jarneju v Razvanju sta hlapec J. Dojer pa cigan V. Herzenberger napadla J. Jamernika v noči ter ga oropala. Da ga nista ubila, kriva je bila velika tema.

(„Nezakonska mati.“) Dekla Lena Pavlič v Gruševcu je svojega, poldrugo leto starega otroka umorila z mišnico. Sodnija jo je že prijela.

(Zlatožérec.) V Novem Sadu so našli v želodcu vola, ki so ga prav s puste v mesnico prignali, štiri prave pravcate cekine. Kako jih je vol v želodec dobil in čiji so bili ti cekini, ni znano.

(Tatje na konje.) V Ludbregu so posestniku v Mihovljanah, J. Leginu, neznan tatje dva lepa konja ukradli in jih še doslej niso ujeli.

(Griža.) Na vznožju Pohorja in sicer v vaseh: v spodnjih in gornjih Hočah, v Razvanju, v Pivoli in v Pohorju razsaja rdeča driska. Otroci pa tudi starši ljudje mrjé vsled nje.

(Ogenj.) V sredo, dne 20. septembra je popoldne o polštirih jelo v Spodnjem Pobrežju pri Mariboru goretí. Mariborska požarna bramba je bila hitro na mestu in posrečilo se ji je, ogenj v pol ure pogasiti.

(Potres.) Malo pred šesto uro v jutro so bojda v Bišu v Slov. goricah čutili potres. Reči, ki visé na stenah, so se bile gibale. Drugod tega potresa niso čutili.

(Nesreča.) Pri sv. Janžu za Sp. Dravbergom je hlapec Jože Hude obsekoval drevje, a pri tem nerodno stopil ter je padel 5 metrov globoko z drevesa. Bil je pri priči mrtev.

(„Posojilnica“ v Mariboru) je imela meseca septembra 1886: Dohodkov 33.634 gld. 10 kr. Stroškov 29.783 fl. 13 kr. Skupaj prometa 63.413 fl. 23 kr.

(Plesnjiv kruh.) Gospodinje imajo velikrat nevoljo, da jim kruh splesni. To se pa bojda ubrani, ako se kruh, brž ko pride iz peči, dene v žakelj, iz katerega še se moka ni čisto stepla. Kolač pa naj leži tako na kolaču, da se dotikate skorji, potem pa se obesi žakelj na suhem, pa zračnem mestu. Tako ostane kruh dober tri do štiri tjedne, samo predno se rabi, treba ga je rahlo skrtačiti in dene se čez eno noč v klet, da se malo raztegne.

(Duh. spremembe.) Č. g. Ivan Kunce, kaplan pri sv. Petru poleg Maribora, pride za vikarja na Ptuj v prostijno župnijo, na njegovo mesto k sv. Petru pa pride č. g. Dav. Meško, doslej provizor pri sv. Barbari v Halozah.

Za branje

priporoča nove polovnjake z železnimi obroči po najnižji ceni

Fel. Schmidl,
sodar v Mariboru.

1-3

Slomšekovih zbranih spisov:

III. knjiga: „Životopisi“ str. 397,
iztis po 70 kr.

IV. knjiga: „Različno blago“
str. 428, iztis po 1 gld.

dobivate se pri izdajatelju č. g. Mih.
Lendovšek-u v Makolah (Maxau
bei Pöltsehah.) 1-10

Prva in druga knjiga ste pošli!

Sesaljke

solidne izdelave za različne potrebe: pivovarne, fabrike, rude, vodnjake, dalje vodotočne cevi, sesaljke in spravo za kletarstvo, angleške cevi iz kovanega železa, cevi iz koprnine in gumija,

Kovinsko blago

vsake vrste, pipe za vsakojake potrebe in razne podobe, vretenice, ventile zaporne, pozračne ventile vsake vrste, poprijemače železne za razne cevi, spravo za kopališča, izlijavnike, kotlje za narejanje plina, varovalno orodje, posode za kolomaz, holländerje,

pipe za narejanje pen na pivu

naposled

blago iz lite kovnine in mednine
po obrazcih

priporoča po najnižji ceni in s poroštvom za dobro robo

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in
gasilnega orodja v

Ljubljani.

Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno
in franko.